

Posudek vedoucího diplomové práce

Kristina Najbrtová *Problematika sebehodnocení u klientů s úzkostnou poruchou*. Katedra psychologie FFUK Praha 2015

Autorka předkládá práci přiměřeného rozsahu i grafické úpravy. Dělí ji standardně na část teoretickou a empirickou s následným seznamem poměrně bohaté naší i cizí odborné literatury.

Teoretická část se rozvíjí logicky: přes problematiku jáství k otázkám sebehodnocení a všech ovlivňujícím faktorům ke způsobům, jak ho zachycovat, hodnotit. Následuje základní přehled úzkostných poruch, kde může být porucha sebehodnocení významným symptomem, resp. kovariantou. V závěrečné kapitole teoretické části se autorka přímo zaměřuje na vztah mezi sebehodnocením a úzkostnými poruchami. Empirická část vychází z předpokladu, že porucha sebehodnocení je podstatným příznakem u úzkostných poruch a že je tedy podloženo ověřovat míru a podobu této poruchy ve zvolených metodách. Zde autorka zvolila jak vcelku běžněji užívané klinické škály (Rosenbergovu škálu a Self Liking/Self competence škálu) a Rorschachovu metodu. A tam já vnímám také centrem a největší přínos autorčina zkoumání; nakolik je podloženo hledat a nacházet sebehodnocení a jeho poruchy právě tímto způsobem a při srovnání skupiny osob s diagnostikovanou úzkostnou poruchou a srovnávací skupinou bez diagnózy a neléčenou. Rorschachova metoda trpí velkým rozpětím názorů na ni; od nekritického adorování, až po rázná zamítání jako subjektivností a nepřesností postiženého diagnostického nástroje.

V teoretické části se autorce dobře daří ukázat na vztahy sebehodnocení a úzkostných poruch a současně na to, co vlastně sebehodnocení psychologicky představuje. To je důležité následně i pro to, aby doložila, tomu dobře odpovídá také psychologická podstata vnitřních parametrů Rorschachovy metody a že tedy je použití tohoto diagnostického nástroje relevantní. Domnívám se, že se to autorce dobře podařilo. Autorka se také v úvodních částech práce obezřetně vyrovnala s nástrahami tématu „jáství“, které je v psychologii (i díky řadě používaných termínů: já, jáství, ego, identita atp.) chronicky otevřeným tématem.

Ve všech částech práce se autorka opírá o odborné zdroje a diskuse je tedy kvalitní a dobře vedená. Zvláště to oceňuji u rorschachovské literatury, kterou autorka neváhala doplnit osobním kontaktem a diskusí s prof. Adrianou Lis z Padovské univerzity. Prof. Lis je světově uznávanou autoritou v oblasti Rorschachovy metody.

Ve srozumitelně sestaveném designu výzkumu autorka testuje řadu otázek a výsledky (přes explicitní a implicitní sebehodnocení) přehledně prezentuje. Pečlivá statistická analýza je prezentovaná přehledně a nabízí pohled na až nečekaně zřetelná odlišení výzkumného a srovnávacího vzorku osob. „Nečekaně“ proto, že výsledky v Rorschachově metodě nebývají často takto zřetelné. Potěšitelnost závěrů tedy nespočívá pouze v tom, že autorka dokladuje rozdíly v sebehodnocení u neurotických poruch vůči srovnávacímu vzorku, ale také v tom, že konkrétně Rorschachova metoda se zde ukazuje být reliabilním a validním nástrojem i v empirickém (a nejen individuálně klinickém) výzkumu.

Předloženou diplomovou práci považuji za zajímavou, kvalitní a splňující požadavky na ni kladené. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení *výborně*.

Praha, 4.5. 2015

Jiří Šípek